

Biserica cu Luna din Oradea, unica in Europa - secretul globului negru-auriu, mecanismul care o face speciala si chipului dosit al lui Horea

Claudia Bonchis,

Doua dintre particularitatile ce confera unicitate Bisericii cu Luna, din Oradea, sunt portretul in medalion al lui Horea, plasat in cheia arcului de bolta dintre naos si absida altarului, imagine care incununeaza iconostasul si mecanismul confectionat de catre Georg Rueppe, in 1793, si plasat in turnul catedralei. Acesta este ingeniosul mecanism care, prin globul sau jumătate auriu, jumătate negru, indica fazele lunare.

In tampla iconostasului se afla la un moment dat o pictura cu chipul lui Horea, unul dintre conducatorii rascoalei din 1784, ea fiind considerata de catre multi istorici ca fiind singura reproducere autentica a fizionomiei acestuia. Ea este inlocuita in zilele noastre cu o copie, originalul gasindu-se in muzeul Episcopiei Ortodoxe de Oradea.

"Portretul lui Horea este greu perceptibil daca nu esti prevenit. Are o legatura cu faptul ca piatra de temelie a catedralei a fost pusa in noiembrie 1784, cand rascoala lui Horea, Closca si Crisan cuprinsese Ardealul si ecurile ei ajunsesera cu siguranta si la Oradea. Ctitorii l-au omagiat in acest fel, desi oficial spuneau ca este chipul lui Iisus Hristos de pe marama Veronice, pentru a insela vigileta autoritatilor", ne-a marturisit Lucian Silaghi, directorul Directiei Judetene pentru Cultura Bihor.

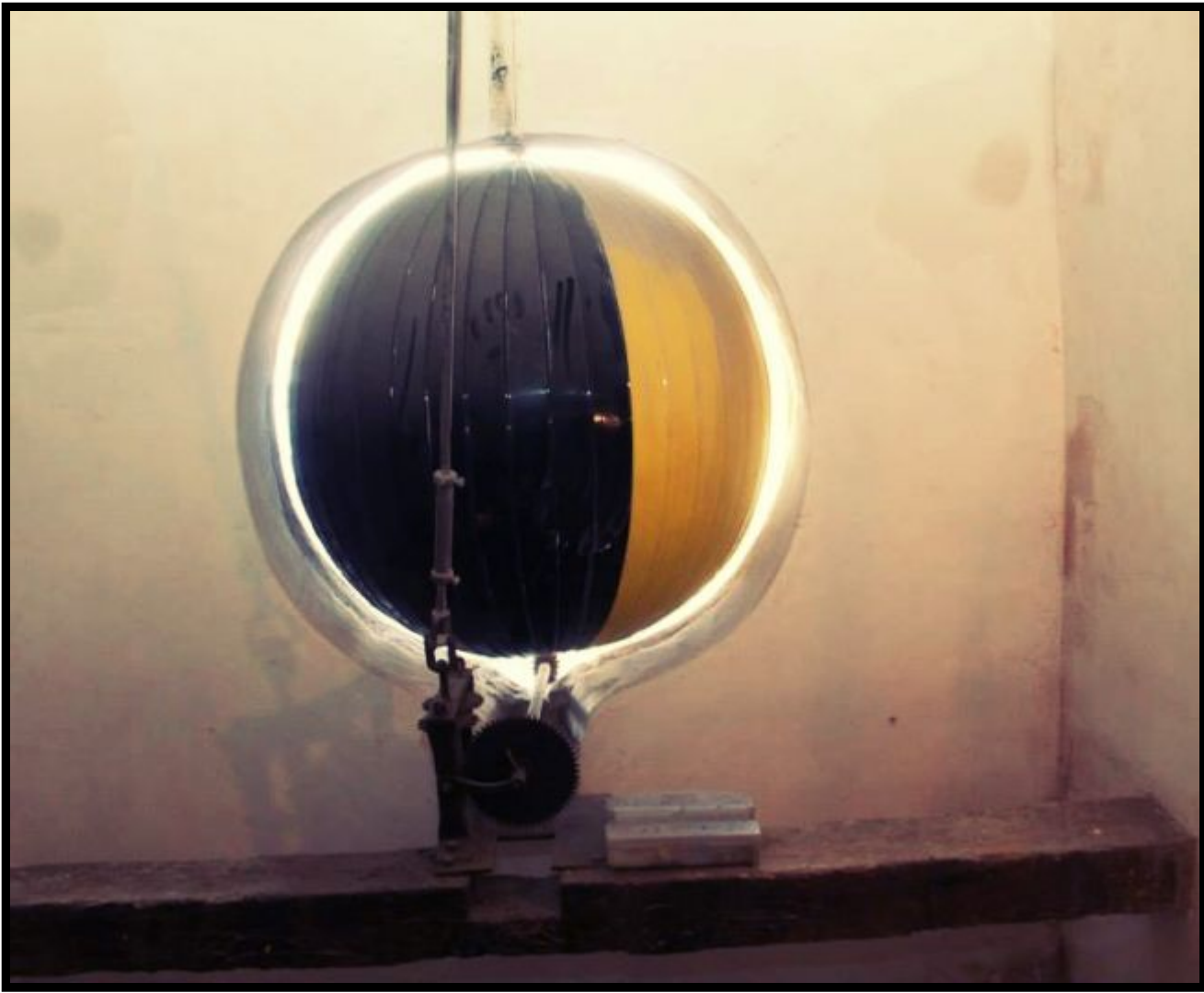

Chipul lui Horea-sursa foto-ebihoreanul.ro

Potrivit parintelui Ioan Codorean, diferenta intre imaginea Mantuitorului reprezentat pe sfanta naframa si cea a lui Horea, din Biserica cu Luna, este aceea ca, desi chipul lui Horea este reprezentat frontal, nu are aureola sau nimb si nici nu este incadrat de initialele IC-XC.

"Motivul acestei reprezentari este, pe de o parte, recunoasterea rolului pe care l-a avut Rascoala lui Horea la nasterea acestui sfant lacas, in vremuri de mare cenzura spirituala, iar pe de alta, denota discretia acestui gest in fata oricaror suspiciuni ale vremii. Asa se explica faptul ca portretul sau a fost asezat in partea de rasarit si nu in partea de apus, unde, conform erminiei bizantine, sunt asezate chipurile domnitorilor si ale ctitorilor", explica parintele Ioan Codorean.

Ceea ce a creat o fama bisericii, dincolo de istorie, este mecanismul unic in Europa situat in turla bisericii, care poarta amprenta mesterului vienez George Rueppe. Este vorba despre un orologiu creat in combinatie cu un glob lunar, jumătate negru, jumătate auriu, situat in peretele din turla bisericii, vizibil in exterior, care functioneaza in independenta. Sistemul, o minune inginereasca, era considerat o revelatie in domeniu la aceea vreme, deoarece nu are nituri sau suruburi, functionand cu ajutorul a trei tamburi, nefiind altceva decat aplicatia in practica a legii gravitatiei.

Mecanismul globului sta in legatura cu mecanismul orologiului, tot la 28 de zile, globul face o rotire in jurul axei sale, indicand fazele lunii. Din acest considerent, locasul a primit numele de "Biserica cu Luna". Pe roata ancora a orologiului se poate citi si astazi, scris in limba germana numele constructorului: „Georg Rueppert in Grosswardein, 1793”.

Piatra de temelie a Bisericii Ortodoxe „Adormirea Maicii Domnului”, cunoscuta sub denumirea de Biserica cu Lunaa a fost asezata in data de 9 noiembrie 1784. Constructia a inceput relativ tarziu, deoarece ortodoxia era o religie tolerata si nu s-a primit acordul Imparatului pentru o noua biserica ortodoxa. In acea vreme mai exista doar o singura biserica ortodoxa la Oradea, in Velenta.

Biserica cu Luna-fotograf-Valcan Vasile

Biserica s-a zidit „cu cheltuiala norodului drept credincios neunit grecesc, romanesc si sarbesc”, locuitori ai Orasului Nou.Primul serviciu divin s-a oficiat dupa 6 ani, in ziua de 17 noiembrie 1790, insa biserica s-a sfintit in ziua de 11 iunie 1832, in urma terminarii tuturor lucrarilor si a decoratiunilor interioare. Din anul 1920 este si catedrala episcopala

"Biserica cu Luna a fost singura biserică cu turn din Orasul Nou. Silueta edificiului este dominată de turnul-clopotniță aflat deasupra pronaosului îngust și suprainaltat de un balcon destinat corului. Coiful turnului, în stil baroc, este construit din tablă de aramă cu aurituri. La cele patru colțuri ale sale se află icoanele aurite ale celor patru Evangheliști, crucea și globul pe care se sprijină", a mai precizat directorul Lucian Silaghi.

Formele baroce ale bisericii sunt adaptate unui program cultic tipic ortodox. Naosul amplu, este prevăzut cu mici abside laterale, elemente de indubitabilă identitate pentru acest edificiu. Naosul este despartit de altar printr-un iconostas în forma de semicerc. Modenatura arhitectonică este de inspirație barocă și neoclasică. Pilastrii în capiteluri compoziționale creează un joc de volum, umbre și lumini, iar motivele exterioare aparțin, în general, stilului baroc.

Arhitectul care a elaborat planul clădirii a fost Iacob Eder, iar antreprenorul construcției inginerul Ioann Lins.

Biserica cu Luna-sursa foto-<http://www.oradeainimagini.ro>

Mai puteti citi:

Beneficiile unei ape unice in Romania. Ce boli trateaza apa termominerala sarata de la Sarcau

Povestea nestiuta a bazilicii romano-catolice din Oradea, cel mai mare monument baroc din tara, care detine o orga donata de Maria Tereza

Minunea ascunsa a Bihorului: Vida, „lacul cu vartej” si cu apa limpede cum numai la tropice se poate gasi
